

Føroysku skúlarnir í Danmark

Tríggir føroyskir skúlar í Danmark

Tær vánaligu tíðirnar merkjast eisini hjá skúlunum

Tað er ongantið skaðiligt hjá børnum at duga tvey mál

Stovna fakfelag saman við øðrum fremmandum lærarum

Eiga føroysku myndugleikarnir at hjálpa skúlunum

Tá ið tosað hevur verið um føroyskar skúlar í Danmark, hevur mest sum altið verið tosað um tann í Keypmannahavn, men í veruleikanum eru tríggir tilíkir skúlar í Danmark.

Í Albertslund hevur verið føroyskur skúli í tvey ár, har eru nú 15 næmingar og eru Heini Davidsen og Kári Mouritsen lærarar har. Í Helsingør eru nú í heyst settur á stovn skúli har eru fyribils umleið 20 næmingar og er Bjarni Sørensen lærari. Skúlin í Keypmannahavn fer nú inn í sitt fimta ár. Við hann eru 30 næmingar og eru lærarnir Rógvi Thomsen og Malan Johannesen.

Sostatt ber til hjá føroyingum í stórum parti av Sjælland at geva børnum teirra kunnleika til føroyskt mál og mentan. Allir skúlarnir eru leygardagsskúlar.

Undirvísing, bókur og flutningur eru ókeypis fyri næmingarnar. Um ikki føroyskur skúli er í teirri kommunu har næmingurin býr, hevur kommunan skyldu til at bjóða næminginum undirvísing við onkran av hinum skúlunum, her serstakliga skúlan í Keypmannahavn. Keypmannahavnar kommuna hevur avtalu við hinar kommunurnar um samskipan av skúlagongdini har ov fáir næmingar eru til at settur verður á stovn skúli. Markið er 12 næmingar.

Skúlarnir royna at geva børnunum undirvísing í føroyskum lærugreinum burturav og um gjørligt á sama klassastigi sum heima í Føroyum.

Truplar arbeiðsumstøður

Frá skúlunum í Keypmannahavn sigst, at við skúlunum gongur tað gott, men tey meta, at arbeiðsumstøðurnar eru sera torfær. Hetta kemst av, at øll árin hevur tað verið stór spjaðing millum næmingarnar. T.v.s. tey eru í aldrinum millum 6 og 16 ár og kunnleikastigini eru tilsvarandi líka so ójovn.

Har eru næmingar, ið duga eins væl føroyskt sum javnaldarnir í Føroyum og har eru næming-

ar, ið næstan bert duga danskt og so eru millumstigin. Hetta er tungt at dragast við hjá bert tveimum lærarum. Tað ger eisini sitt til, at tað ikki ber til at taka sær so nógv av hvørjum næmingi sum tað átti at verði gjørt — hugsast skal eisini um, at undirvist verður bert tríggjar tímar um vikuna.

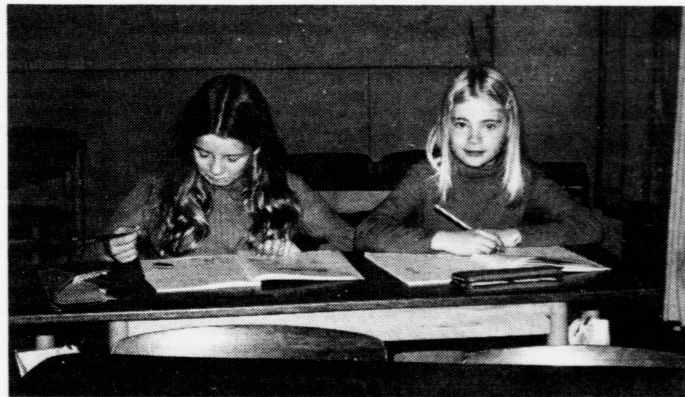
Keypmannahavnar kommuna krevur, at samlaða næmingatalið skal koma upp á 56. Áðrenn tey fáa ein lærara afturat. Hetta er normal klassakvotiential fyri tveir klassar í Keypmannahavnar kommunu t.v.s. 28 børn í hvørjum klassa. Sjálvi meta Malan Johannesen og Rógvi Thomsen, ið arbeiða á skúlunum í Keypmannahavn, hetta markið fyri heilt við síðuna av. Undirvísingin kann nærmast metast sum serundirvísing og átti tað hægst at verði 6—8 næmingar uppá læraran.

Men her sum aðrastaðni merkjast eisini tær vánaligu tíðirnar, ið fyrst og fremst er gingin út yvir skúlarnar, veggustovur, barnagarðar og fritíðarheim. Tað eru oftast tey minst metni í samfelagnum, ið fyrst fáa skuluna.

Eisini viðvíkjandi bókum hava tey trupulleikar at dragast við. Skúlin fær umleið 500 kr. um árið til bókakeyp, tá ið hugsað verður um, at t.d. lesibókin til 7. flokk kostar næstan 100 kr. stykkið, og at nógvar bókur nú eru eingangsboekur, so sigur tað seg sjálvt, at 500 kr. ikki røkka langt. Skúlin í Keypmannahavn hevur eisini longu brúkt allar bókupengarnar fyri 1979.

So alt í alt ger hetta, at útskiiftingin av næmingum verður lutvist alt ov stór á hvørjum ári og í sjálvum árinum, orsaka av umstøðum, ið lærarnir ikki hava ræði yvir.

Annars halda Malan og Rógvi, at tað kemur bara heilt nógv burturúr. Sum dømi kann nevast, at í summar mætti Rógvi eini

smágentu í Føroyum, ið hevði gingið í føroyska skúlunum, men nú gekk í skúla í Føroyum. Hann spurdi hana, hvussu ið tað var at koma í ein føroyskan skúla, um tað hevði verið ringt at læra føroyskt? Hon svaraði: »Nei, sjálvandi ikki, tí eg hevði gingið í føroyska skúlunum í Keypmannahavn«.

Tað eru tilíkar sólskinssegur, ið fær okkum at halda, at skúlarnir eru eitt gott tiltak, ið eigur at stuðlast av øllum alvi. Tað er bert synd, at ikki fleiri føroyingar senda børn síni í teir. Helst tá ið

hugsað verður um, hvussu nógvir føroyingar búgva í Danmark. Tað er ongantið skaðiligt at børn duga tvey mál.

Stovna fakfelag

Hóast trupulleikarnar so hava Rógvi og Malan góða vón um framtíðina, tey hava ikki givið Skarvin yvir, sjálvt um kommunan hevur vist seg at vera sera natin.

Tað eru ikki bara føroyingum, ið henda undirvísing í móðurmálinum verður bjóðað. Henda

undirvísing stendur eisini øðrum fremmandum fólkasløgum í boði. So leiðis verður eisini undirvist í nógvum øðrum fremmandum málum t.d. turkiskum, kinesiskum, pakistanskum og nógvum fleiri. Føroyskt er bert eitt lítið mál millum øll hesi. Men tað visir seg, at fleiri av hesum hava somu undirvísingartupulleikar, sum føroyingarnir hava at dragast við, umframt tað, at óhugnaligur mánamunur verður gjørdur viðvíkjandi hesum fremmandu lærarunum og danskarum annars. Nóg

av teimum duga lítið og onki av danskum.

Fyri at beta uppá alt hetta, tóku Rógvi og Malan, saman við jugoslavlanum Claru Pavicic, stig til at skipa allar hesar fremmandu lærarnar í antin eitt danskt fakfelag ella at skipa teirra egna fakfelag. Tí tað var greitt, at stóðu ikki øll saman, so so fekt einki burtur úr.

Tey hava havt fleiri fundir og samráðingar við dansk lærarafeløg. Støðan í lóguni er tann, at tað er ivasamt um tey stovna teirra egna fakfelag ella fara uppí Københavns Lærerforening, ið tey samráðast við í lóguni. Hetta veldst alt um, um tey meta, at Københavns Lærerforening fer at røkja áhugamáli teirra, ið eru heilt óðrvisi enn hjá teimum dansku lærarunum, til fulnar.

Samanumtikið kann tað ikki sigast annað enn, at framtíðin fyri føroysku skúlarnar, sum nú er, tykist sámulig. Men avgjørt fyrtreyt fyri góðum úrsliti ella úrsliti, sum lærarnir hava hug til at tað skal bliva til og útisetar hava krav uppá, er, at arbeiðsumstøðurnar hjá skúlunum verða nógvar bettar. Spurningurin er, um ikki føroysku myndugleikarnir áttu at givið eina hjálpanð hond.

Frá skúlunum verður sagt, at føroyingar altíð eru vælkomnir at senda børn teirra í skúlarnar, sjálvt um tað er lítið nógvt út á árið. Tað er bert at seta seg í samband við onkran av lærarunum, so verður undirvísing givin eftir besta førirni.

SKULU TYGUM FLYTA??

líka mikið hvat....

VIT FERMA

hვენ міндaг и рјодaг
hვენ микудaг
hვენ hósdag

í Aalborg
í Halmstad
í København

2. hверја вiku í Larvik
3. hверја вiku í Aalesund
4. hверја вiku í Sandnes
4. hверја вiku í Blyth

TIL FØROYAR

FRYSTIKONTAINARIR EINS VÆL OG VANLIGIR KONTAINARAR ERU TØ KIR

AVGREIÐSLUR:

Chr. Jensen, tlf. 122566 Aalborg
A/s Traderline, tlf. 203311 København
Wilson & Co., tlf. 18135 Halmstad
Bugge & Olsen, tlf. 82090 Larvik
J. Hagenæs, tlf. 24078 Aalesund
T. Schanche Olsen, tlf. 62078 Sandnes
W. Harney & Co., tlf. 2351 Blyth

TRADERLINE